

Asia: VN/23031/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsästyslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

WWF kiittää mahdollisuudesta lausua tässä asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan poistettavaksi metsästyslain 37 §:n 3 momentin säännös suden ympärivuotisesta rauhoituksesta. Ehdotuksen seurauksena suden metsästäminen muuttuisi mahdolliseksi metsästyslain 10 §:n nojalla.

Susi kuuluu luontodirektiivin liitteen V mukaisiin lajeihin. Tällaisten lajien yksilöiden ottaminen luonnosta tai niiden hyödyntäminen on lähtökohtaisesti luontodirektiivin 14 artiklan 1 kohdan perusteella mahdollista.

Luontodirektiivin 14 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on kuitenkin toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta liitteessä V olevien luonnonvaraisten eläinyksilöiden hyödyntäminen ei ole ristiriidassa niiden suotuisan suojelun tason säilyttämisen kanssa, jos jäsenvaltiot katsovat sen tarpeelliseksi luontodirektiivin 11 artiklan mukaisen lajin suojelun tason seurannan perusteella.

Vaikka säännös antaakin jäsenvaltiolle tietyn harkintavallan toimenpiteiden tarpeen määrittämisessä, Euroopan unionin tuomioistuin (EUT) on katsonut, että tätä harkintavaltaa rajoittaa velvollisuus valvoa, että lajin hyödyntäminen sopii yhteen lajin suotuisan suojelun tason säilyttämisen kanssa (1).

Esitysluonnoksen mukaan esityksellä toteutettaisiin edellä tarkoitettuja velvoitteita, sillä vaikka esityksessä poistettaisiin metsästyslain säännös suden ympärivuotisesta rauhoituksesta,

metsästyksen kestävyys turvattaisiin säätämällä asetustasolla määräaikaisesta rauhoitusajasta sekä metsästettävien eläinten kiintiöstä.

WWF kiinnittää huomiota siihen, että EUT:n mukaan luontodirektiivin 14 artiklaan perustuvien toimenpiteiden toteuttamisen tarkoituksenmukaisuuden arvioinnissa on otettava huomioon sekä luontodirektiivin 11 artiklassa säädetyn seurannan avulla saatu uusin tieteellinen tieto, että direktiivin 17 artiklan mukaisesti laadittu kertomus. (2)

Kertomus sisältää muun muassa raportoinnin luontodirektiivin mukaisten lajien suojelutasosta. EUT on lisäksi katsonut, että siltä osin kuin lajin hyödyntämisen vaikutusta kyseisen lajin suojelun tasoon on arvioitava luontodirektiivin ”11 artiklassa säädetyn seurannan perusteella”, jäsenvaltioiden on tehdessään päätöksiä, joilla sallitaan mainitun lajin metsästys direktiivin 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti, perusteltava nämä päätökset. (3)

Edellä mainittujen seikkojen pohjalta WWF katsoo, että hallituksen esityksessä tulisi perustella, miksi uusimman tieteellisen tiedon ja suden suojelutasoa koskevan arvioinnin pohjalta suden ympärivuotisen rahoituksen poistamisen katsotaan olevan yhteensopiva lajin suotuisan suojelun tason säilyttämisen kanssa.

Hallituksen esitysluonnokseen ei edellä kuvattuja perusteluja sisälly. Tämä johtunee ainakin osittain siitä, että esitysluonnos on valmisteltu ennen Luonnonvarakeskuksen 30.9.2025 julkaisemaa tuoreinta suden kanta-arviota sekä 10.10.2025 julkaistua suden suojelun tason arviointia (raportointijakso 2019–2024). WWF suhtautuu erittäin kriittisesti siihen, että esitysluonnos on valmisteltu ja laitettu lausunnolle ennen näiden arviointien valmistumista.

WWF katsoo, ettei hallituksen esitystä tule antaa eduskunnalle ilman, että esityksessä perustellaan WWF:n lausunnossa aiemmin kuvatulla tavalla suden ympärivuotisen rauhoituksen poistamisen yhteensopivuus lajin suotuisan suojelun tason säilyttämisen kanssa.

Mikäli perustelujen pohjalta ei voida saada varmuutta siitä, että suden ympäristövuotisen rahoituksen poistaminen on yhteensopiva lajin suotuisan suojelun tason säilyttämisen kanssa, tulee jäsenvaltion ennalta varautumisen periaatteen mukaisesti pidättäytyä sallimasta tällaista toimenpidettä. (4) Tämä on omiaan korostamaan perustelujen tärkeyttä.

Suden suojelun tason suotuisuudesta

Lausunnolla oleva esitys liittyy edellä kuvatulla tavalla oleellisesti suden suojelun tason suotuisuuden arviointiin, joka on julkaistu vasta nyt lausunnolla olevan esityksen jälkeen.

Susi on Suomessa erittäin uhanalainen laji (5). Vaikka lajin uhanalaisuus IUCN:n kriteerien mukaan arvioituna ja suojelun tason suotuisuus (favourable conservation status, FCS) EU:n luontodirektiivin mukaan määriteltynä eivät ole täysin yhteismitallisia, ne ovat kuitenkin läheistä sukua toisilleen ja arvioivat molemmat lajin säilymismahdollisuuksia samanlaisten pohjatietojen perusteella.

Tutkimuskirjallisuuden mukaan erittäin uhanalainen laji ei lähtökohtaisesti voi olla suotuisalla suojelun tasolla. Laikren ym. (2009) mukaan "The relationship between the FCS concept of the Habitats Directive and the red list categories is briefly described in the general guidance document (European Commission 2006): the red list categories and FCS classifications "are clearly related and are based on interpretations of similar data, however it is not possible to give an exact correspondence in all cases." This document also suggests that a population in the red list category endangered will normally not have FCS, whereas a population classified as vulnerable sometimes can. According to the criteria lists proposed by Linnell et al. (2008), a population classified as critically endangered, endangered, or vulnerable in the IUCN system cannot have FCS."

LUKE:n laatiman susikannan suotuisan suojelutason viitearvojen määrittelyhankkeen väliraportin (6) alustavien tulosten mukaan Suomen susikannan tulisi olla vähintään 500 yksilöä, jotta kanta pysyisi elinvoimaisena ja välttyisi sukusiitoksen negatiivisilta vaikutuksilta seuraavien viiden sukupolven (~17 vuoden) aikana. Geneettisen elinvoimaisuuden ja sopeutumiskyvyn turvaamiseksi pitkällä aikavälillä tulisi kannankoon olla huomattavasti tätä suurempi.

Vasta tämän arvion jälkeen on todettu, että Suomen susikanta on lisäksi jakautunut kahteen osapopulaatioon. Länsi- ja Itä-Suomen susikantoja on käsiteltävä erikseen, ja kummallekin osapopulaatiolle on arvioitava pienin geneettisesti elinvoimainen populaatiokoko (GPEP) erikseen.

Suomen susikannan suotuisan suojelutason viitearvojen määrittelyhankkeen loppuraportin (7) mukaan jos geneettisesti pienin elinvoimainen populaatio (GPEP) "...valittaisiin hyväksymällä enintään 10 % lasku kokonaiskelpoisuudessa ja esimerkiksi 10 % riski sille, että todellinen GPEP on määritettyä GPEP-tasoa suurempi.... olisi GPEP Länsi-Suomelle 353 sutta ja Itä-Suomelle 207 sutta".

Näillä raportin latineiden asiantuntijoiden käyttämällä parametreillä koko Suomen geneettisesti pienin elinvoimainen susikanta olisi 560 yksilöä. Saman tuloksen samoilla parametreillä antaa myös LUKE:n julkaisema susikannan suotuisan suojelutason viitearvolaskuri (8), jota maa- ja metsätalousministeriö on käyttänyt viitearvon laskennassa.

Luontodirektiivin 17 artiklan raportointiohjeen (9) mukaan lajin suotuisan kannan viitearvo (favourable reference value, FRV eli populaatiotasoa, joka kuvastaa lajin suotuisaa suojelutasoa kannan koon osalta) on aina suurempi kuin pienin elinkykyinen populaatio (PEP, englanniksi minimum viable population MVP): "FRV for population is always bigger than the minimum viable population (MVP) for demographic and genetic viability".

Suden osalta WWF:n tietojen mukaan ainoa tieteellinen julkaisu, jossa on arvioitu sitä, millä kertoimella pienimmästä elinkykyisestä populaatiosta voidaan johtaa EU:n luontodirektiivin tarkoittama suotuisan kannan viitearvo, on Libergin ym. (2015) (10) julkaisema synteesi. Sen mukaan tämä kerroin on kaksi: "We argue that a population which is double the size of MVP would satisfy the Article 17 Guidelines definition".

Julkaisemassaan tiedotteessa (11) maa- ja metsätalousministeriö kuitenkin kertoo, että "Luonnonvarakeskuksen elinkykyanalyyysin pohjalta laskettu pienin elinvoimainen susikanta Suomessa on 248 sutta. Komission tulkintaohjeen mukaisesti tähän lisättiin 10 prosentin niin sanottu turvamarginaali, jolloin susikannan suotuisan suojelutason viitearvoksi tuli 273 sutta." Toisin sanoen ministeriö on johtanut susikannan suotuisan suojelutason viitearvon kertomalla pienimmän elinvoimaisen susikannan arvolla 1.1.

Toisin kuin tiedotteen tekstistä saattaa ymmärtää, ministeriön määrittämä 10 % turvamarginaali ei tule komission ohjeistuksesta. Sen sijaan komission ohjeistuksen mukaan suotuisan kannan viitearvon määrittelyssä tulee noudattaa varovaisuusperiaatetta: "FRVs should be set taking into account the precautionary principle and include a safety margin for uncertainty". Lisäksi komission ohjeistuksen mukaan jäsenvaltioiden tulee käyttää parasta käytettävissä olevaa tieteellistä aineistoa arvioidessaan lajien suotuisaa suojelutasoa.

Myös Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE), joka toimii Euroopan komission ja kansainvälisen luonnonsuojeluliiton IUCN:n tieteellisenä asiantuntijaelimenä tarjoten riippumatonta tutkimus- ja asiantuntijatietoa suurpetojen suojelun ja kannanhoidon linjausten tueksi EU:n luontodirektiivin puitteissa, korostaa tuoreessa suden suojelustatukseen liittyvässä kannanotossaan (12), että päätösten lajien suojelusta ja kannanhoidosta tulee perustua luotettavaan tieteelliseen näyttöön, ei vain poliittisiin syihin.

WWF:n näkemyksen mukaan tieteellisten julkaisujen ja Suomen suden suotuisan suojelun tason raportoinnin välillä näyttää vallitsevan ilmeinen ristiriita. Tämän vuoksi WWF katsoo, että ennalta varautumisen periaatteen mukaisesti hallituksen esitystä, jossa ehdotetaan suden ympärivuotisen rauhoituksen poistamista, ei tule viedä eduskuntaan, koska käytettävissä olevan parhaan tieteellisen tiedon perusteella ei saada varmuutta siitä, että suden ympärivuotisen rauhoituksen poistaminen on yhteensopiva lajin suotuisan suojelun tason säilyttämisen kanssa.

Muuta

Metsästyslain 10 pykälän lisättäväksi ehdotettava uusi 4 momentti, jossa velvoitettaisiin lähettämään pyyntiluvan tai alueellisen kiintiön nojalla saaliiksi saadusta sudesta DNA-näytteet Luonnonvarakeskukselle on hyvin perusteltu ja kannatettava.

Maailman Luonnon Säätiö (WWF) Suomen Rahasto, sr

Elina Erkkilä

Suojelujohtaja

Raija-Leena Ojanen

Oikeudellinen neuvonantaja

Petteri Tolvanen

Ohjelmajohtaja, suomalainen luonto

Lausunnon valmisteluun on osallistunut myös avustava ympäristöoikeuden asiantuntija Taika Tiesmaa.

Lähdeviitteet:

(): Asia C436/22 kohta 55.

(2): Asia C 436/22 kohta 65

(3): Asia C436/22 kohta 62.

(4): Ks. Asia C 436/22 kohta 72.

(5): Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

(6): Valtonen M., Helle I., Kojola I., Mäntyniemi S., Harmoinen J., Nivala V., Johansson H., Ponnikas

S., Herrero A., Heikkinen S., Kvist L., Aspi J. & Holmala K. 2021. Suomen susikannan suotuisen suojelutason viitearvojen määrittäminen: väliraportti syyskuu 2021. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 66/2021. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 97 s. Mia Valtonen ORCID ID, <https://orcid.org/0000-0003-2034-2019>

(7): Mäntyniemi, S., Valtonen, M., Helle, I., Johansson, H., Ponnikas, S., Nivala, V., Harmoinen, J., Herrero, A., Heikkinen, S., Kvist, L., Aspi, J., Kojola, I. & Holmala, K. 2022. Suomen susikannan suotuisan suojelutason viitearvojen määrittäminen: Loppuraportti 2022. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 80/2022. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 147 s. Samu Mäntyniemi ORCID ID, <https://orcid.org/0000-0002-3367-6280>. Mia Valtonen ORCID ID, <https://orcid.org/0000-0003-2034-2019>

(8): https://lukepopulation.shinyapps.io/refpop_app/

(9): https://cdr.eionet.europa.eu/help/habitats_art17/Reporting2025/Final%20Guidelines%20Art.%2017_2019-2024.pdf/

(10): Liberg, O., Chapron, G., Wikenros, C., Flagstad, Ø., Wabakken, P., & Sand, H. (2015).

An updated synthesis on appropriate science-based criteria for “favourable reference population” of the Scandinavian wolf (*Canis lupus*). Grimsö Wildlife Research Station, SLU, Sweden.

(11): <https://mmm.fi/-/suomen-susikanta-on-suotuisalla-suojelutasolla-metsastyskiintioksi-kaavaillaan-vahintaan-65-sutta>

(12): LCIE Statement on the proposed downlisting of the wolf under the Bern Convention and the EU Habitats Directive, 13 November 2024, https://lci epub.nina.no/pdf/638670498186284408_LCIE%20-%20statement%20on%20wolf%20downlisting%20proposal.pdf

Tolvanen Petteri
WWF Suomi